

Cezasızlık

Prof. Dr. Yasemin Giritli İnceoğlu – Umut Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi

İnsan Hakları İzleme Örgütü ve Avrupa Birliđi'nin Türkiye'ye ilişkin hazırladığı raporlarda da dile getirildiği üzere "cezasızlık" ölkemizde büyük bir sorun.

Ayrıca Birleşmiş Milletlerin gazetecilere yönelik suçlarda cezasızlık kültürünü sona erdirmeye yönünde Türkiye'ye yaptığı çağrı ne yazık ki yanıtız kaldı.

Cezasızlık sadece mağduru değil, tüm toplumu ilgilendiren bir demokrasi meselesi. Cezasızlık kültürü geliştikçe, "kabullenme ve korkudan dolayı her şeye biat etme normalleşir.

Cezasızlık, hayatta kalanlar arasında öfke, güvensizlik ve saldırganlık yaratır, hatta çoğu saldırganlıklarını da kendilerine yöneltiyor.

Çođunlukla hayatta kalanlar, açık bir şekilde konuşabilecekleri ve hikayelerinin duyulduğu, anlaşıldığı ve kabul edildiği bir ortama ihtiyaç duyarlar. Cezasızlık işlenen suçlarla ilgili kamuoyunda tartışmayı engeller. Farklı ölkelerden, hayatta kalanlara karşı sosyal damgalamanın devam ettiğini ve toplumdaki dışlanmasının sürdürüldüğünü ortaya çıkaran sayısız rapor vardır.

Suçlar gerektiği şekilde incelenip, kovuşturulmadığında, bu durum başkalarının da benzeri suçları işlemesini teşvik edecek şekilde faillerin cezasız kaldığı mesajını verecektir. Faillerin cezasız kalması, şiddet olaylarının artmasına neden olur. Şiddet içeren olaylara karşı herhangi bir korumanın söz konusu olmaması, dezavantajlı gruplara mensup vatandaşların hukuka ve kamu kurumlarına olan güvenlerini yitirmesine ve böylece daha da tecrit olmalarına yol açar.

Gazeteciler, sadece raporlama görevini yerine getirmek değil aynı zamanda tüm insanların haber toplama, fikirlerini açıklama ve kamuya bilgi yayma haklarını aktif olarak savunmalıdır.

Kamuoyunun duyarlılığını ve farkındalığını arttırma konusunda medyaya önemli görevler düşmektedir. Medya cezasızlığı insan hakları odaklı habercilik bağlamında ele almalı, haber üretim ve sunum aşamalarında cezasızlığın hedefi konumundaki grupların temsilini ve katılımını göz ardı etmemelidir. Sorumlu ve demokratik bir medya "biz" ve "onlar" kutuplaşmasını beslemek ve pekiştirmek yerine, karşılıklı iyi niyet, anlayış ve saygıya dayalı kültürlerarası diyaloga zemin hazırlamalıdır.